

गटई कामगारांना पत्र्याचे स्टॉल
देण्याच्या योजनेची अंमलबजावणी.
योजना थेट लाभ हस्तांतर प्रक्रियेतून
वगळण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : गटई-२०१७/प्र.क्र.३१२/शिक्षण-१
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, विस्तार इमारत, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ०७ फेब्रुवारी, २०१८

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक: विधयो-१०९७/
प्र.क्र.१७५/मावक-२, दि.३१ डिसेंबर, १९९७.
- २) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक: विधयो-१०९८/
प्र. क्र. ३३०/मावक-२, दि.९ सप्टेंबर, १९९८.
- ३) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक: विधयो- २००५/
प्र. क्र. १५१/मावक-२, दि.२३/११/२००६.
- ४) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक: विधयो-२००५/प्र. क्र.१५१/
मावक-२, दि.२८/१२/२००६.
- ५) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक: गटई-२००६/प्र. क्र.२०९ /
मावक-२, दि.२१/०६/२००७.
- ६) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक: गटई-२००६/प्र. क्र.२०९/
मावक-२, दि.१३/०२/२००८.
- ७) शासन शुध्दीपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक: गटई-२००६/
प्र.क्र.२०९/ मावक-२, दि.२४/१२/२००८.
- ८) शासन शुध्दीपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक: गटई-२००६/
प्र.क्र. ३०७/०७/भाग-१/मावक-२, दि.६/०७/२००९.
- ९) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक: गटई-२०१०/प्र.क्र.२१९/
मावक-२, दि.२ डिसेंबर, २०१०.
- १०) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्र:गटई-२०१०/
प्र. क्र.२१९/मावक-२, दि.२ डिसेंबर, २०१०.
- ११) शासन निर्णय, नियोजन विभाग क्र.डिसीटी २३१६/प्र.क्र.१३३/का.१४१७,दि.५डिसेंबर,२०१६

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र राज्यामध्ये चामड्याच्या वस्तु व पादत्राणे दुरुस्तीच्या क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणावर अनुसूचित जाती प्रवर्गातील व्यक्ती कार्यरत असून, त्यांची उपजिविका ही चामड्याच्या वस्तू व पादत्राणे दुरुस्तीच्या क्षेत्रावर अवलंबून आहे. अनुसूचित जाती प्रवर्गातील पादत्राणे दुरुस्ती करणारे व्यावसायिक हे रस्त्याच्या कडेला उन्हातान्हात बसून आपली सेवा जनतेला देत असतात. या व्यावसायिकांना ऊन, वारा व पाऊस यांपासून संरक्षण मिळावे व त्यांची आर्थिक उन्नती व्हावी यासाठी ग्रामपंचायत, नगरपालिका

क्षेत्रात १०० टक्के सहायक अनुदानावर गटई कामगारांना गटई स्टॉल देण्याची योजना दिनांक ३१.१२.१९९७ च्या शासन निर्णयान्वये सुरु करण्यात आली. दिनांक २९.०७.२०११ च्या शासन निर्णयानुसार सदर योजना संचालक (आयुक्त), समाज कल्याण संचालनालय, पुणे यांच्यामार्फत राबविण्यात येत असून, दिनांक १४.०३.२०१३ च्या शासन निर्णयानुसार संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ, मुंबई यांच्यामार्फत गटई स्टॉल पुरवठ्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येते.

दरम्यानच्या कालावधीत राज्य शासनाने वैयक्तिक लाभाच्या योजनांकरिता थेट लाभ हस्तांतरण प्रक्रिया राबविण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्याअंतर्गत नियोजन विभागाने संदर्भीय दिनांक ०५.१२.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये थेट लाभ हस्तांतर प्रक्रियेद्वारे खरेदी करावयाच्या वस्तू/ साधन सामग्रीची यादी सदर शासन निर्णयाच्या परिशिष्ट-अ मध्ये विहीत केली असून, त्यामध्ये अ.क्र.११ वर सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या “गटई कामगारांना पत्र्याचे स्टॉल पुरविणे” या योजनेचा समावेश केलेला आहे.

वास्तविक, गटई स्टॉल ही वस्तू नसून, ते शासनाच्या निर्देशानुसार विशिष्ट मोजमापात लोखंडी पत्र्याच्या शीटपासून कुशल कारागिरामार्फत बनविण्यात येणारे व्यावसायिक साधन (दुकान) आहे. तसेच हे व्यावसायिक साधन बनविण्यात आल्यानंतर त्यावर गॅल्वनायझेशन प्रक्रिया करून, अंतिमतः त्याची मान्यताप्राप्त शासकीय संस्थेमार्फत विहीत मानकानुसार तपासणी करून घेण्यात येते. तदनंतरच शासन विहीत कार्यपद्धती अनुसरून ते संबंधित लाभार्थ्यांना उपलब्ध करून देण्यात येते. थेट लाभ हस्तांतरण (DBT) प्रक्रियेची अंमलबजावणी करावयाची झाल्यास त्याद्वारे गटई स्टॉल योजनेचा निधी थेट लाभार्थ्यांच्या खात्यावर जमा केल्यानंतर लाभार्थ्यांस शासनाच्या विहीत मानकानुसार गटई स्टॉल बाजारात उपलब्ध न झाल्यास योजनेचा उद्देश सफल होऊ शकणार नाही. या सर्व बाबी विचारात घेवून गटई कामगारांना पत्र्याचे स्टॉल देण्याची योजना ही थेट लाभ हस्तांतरण (DBT) प्रक्रियेतून वगळण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

गटई कामगारांना पत्र्याचे स्टॉल देण्याची योजना ही योजना थेट लाभ हस्तांतरण (DBT) प्रक्रियेतून वगळण्यात येत असून, या विभागाच्या संदर्भीय शासन निर्णयान्वये विहीत करण्यात आलेल्या अटी व शर्ती नुसार सदरहू योजनेची अंमलबजावणी करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. या योजनेसाठी आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे हे “आहंरण व संवितरण अधिकारी” आणि व्यवस्थापकीय संचालक, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्या., मुंबई हे “नियंत्रक अधिकारी” राहतील.

३. या योजनेवर होणार खर्च “मागणी क्रमांक एन-३, २२२५-अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण, ०१-अनुसूचित जातीचे कल्याण, १०२-आर्थिक विकास, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना- राज्य योजनांतर्गत योजना (०३)(०२) गटई कामगारांना पत्र्याचे स्टॉल देण्याची योजना (२२२५ २६२२), ३१-सहायक अनुदाने(वेतनेतर)” या लेखाशीर्षाखाली खर्ची घालून त्या-त्या वर्षामध्ये अर्थसंकल्पित केलेल्या तरतूदीमधून भागविण्यात यावा.

४. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०१८०२०७१४२९०९६९२२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात आला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(दि.रा.डिंगळे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ३) मा.मंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य यांचे खाजगी सचिव
- ४) मा.राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य यांचे खाजगी सचिव
- ५) अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती आयोग, मुंबई
- ६) अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य सफाई कर्मचारी आयोग, मुंबई
- ७) मा.विरोधीपक्षनेता, विधानसभा / विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ८) मा.विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य (सर्व), महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ९) मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन यांचे उप सचिव
- १०) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ११) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग, मुंबई
- १२) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीकरिता)
- १३) सर्व विभागीय आयुक्त, प्रादेशिक विभाग.
- १४) व्यवस्थापकीय संचालक, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्या., मुंबई
- १५) सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण, प्रादेशिक विभाग.
- १६) सर्व सहायक आयुक्त, जिल्हा समाज कल्याण कार्यालय
- १७) सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद
- १८) सर्व जिल्हा व्यवस्थापक, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्या., मुंबई
- १९) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
- २०) निवासी लेखा परीक्षक, मुंबई
- २१) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- २२) सर्व महानगरपालिका/नगरपालिका/जिल्हा परिषद/कॅन्टोमेंट बोर्ड
- २३) सर्व उप सचिव/अवर सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २४) कक्ष अधिकारी (विधयो/अर्थसंकल्प), सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.